

INNLANDET FYLKESKOMMUNE
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Vår dato: 20.09.2022

Vår ref.: 202215191-17 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs tillatelse til fortsatt fylling i Lågen for berging av Tretten bru - Øyer kommune i Innlandet

Vi viser til tillatelse med vilkår fra NVE til fylling i Lågen for berging av Tretten bru av 29.8.2022 (vedlagt) og søknad av 14.9.2022 fra Innlandet fylkeskommune om videreføring av tillatelsen frem til 2.11.2022.

Bakgrunn

Tretten bru i Øyer kommune kollapset og falt ned i Gudbrandsdalslågen mandag 15. august, med en personbil og en lastebil på brua. Personene ble reddet ut. Lastebilen inneholdt store mengder kalk for bruk i landbruket, og nesten full tank med diesel. Det ble vurdert som kritisk å få lastebilen ut av vassdraget for å unngå forurensning. NVE ga tillatelse til å etablere en fylling 5 meter ut i vassdraget fra østsiden for berging av brua med lastebilen den 18.8.2022. Tillatelsen ble gitt med vilkår om at denne fyllingen ble fjernet så snart bergingen av Tretten bru er gjennomført og at området skal tilbakeføres til opprinnelig stand. Arbeidene på østsiden ble gjennomført og det meste av fyllingen er trukket inn fra vannkanten. Materialet som ligger igjen, påvirker vannstrengen og innsnevrer elveløpet ved vannstand rundt middelvannføring.

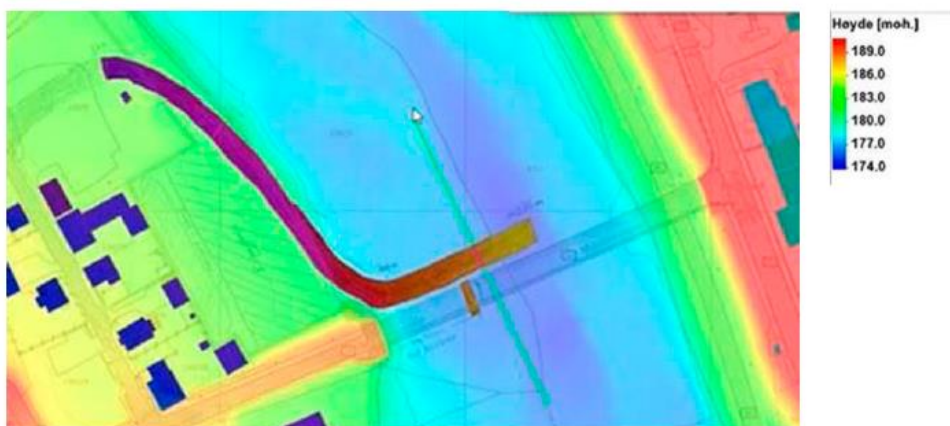
Den 26.8.2022 mottok NVE en søknad om å anlegge en fylling fra vestsiden for berging av resten av Tretten bru. Fyllingen må strekke seg over dypålen i elva, og blir om lag 85 meter lang ved fyllingsfoten. Elvas bredde (normalt vanndekt areal) på stedet er ca. 125 meter. Kjørebane på toppen av fyllingen må være 5-10 meter bred, og bredden på fyllingen er anslått til 15-30 meter. Planen er å legge ut fyllingen for deretter å ta med seg restene av brua og deretter fyllingen, slik at perioden der fyllingen er på sitt lengste blir kortest mulig. Deler av brua mot vestsiden er fjernet.

Søknaden

Det estimeres et tidsforbruk på 3-6 uker utover 20. september, og det søkes derfor om utsatt frist til 2. november for tiltaket. I søknaden viser Innlandet fylkeskommune til at arbeidet er mer komplisert og tidkrevende enn først antatt, både mht. bevissikring, rivning og fremdrift på anlegget. Av hensyn til HMS og kommunikasjonsflyt er det valgt å arbeide med kun ett skift med 12 timers arbeidsdager mandag-torsdag, med noe ekstra arbeid på

fredager. I tillegg har de valgt å holde fyllingen lav, noe som gir mindre behov for tilførsel av masser og mindre fotavtrykk fra fyllingen. Den 12. september gjensto ca. 10 meter av fyllingen. Økende vannføring og ytterligere utfylling av masse i enden av fyllingen førte til rask vannstandsstigning. De sist utlagte massene ble derfor løftet ut av vassdraget igjen. Likevel ble vannstanden høyere enn fyllingen, slik at vannet har steget over fyllingen og gitt stillstand i arbeidet.

Figur 1. Terrengmodell (h.o.h.) og plassering av fylling for å få fjernet den sammenraste Tretten bru.

Figur fra søknaden.

Om dette skriver Innlandet fylkeskommune:

«For å motgå denne situasjonen har vi to valg. Enten heve fyllingen i hele sin lengde, eller lage en åpning i fyllingen lengre mot vest og tappe deler av de oppstuede vannmassene på oppstrøms side. Vår vurdering er å tappe, fremfor å heve fyllingen. Heving er et tiltak som vil kreve mye tid og medføre at fyllingen vil måtte ligge på nær maks lengde i relativt lang tid, inntil heving er på plass og de siste meterne kan bygges. Å ha en stor fylling i elva over tid er vurdert til å ha svært høy risikofaktor (konsekvens * sannsynlighet) for naturverdiene på stedet. I tillegg er vær en usikkerhetsfaktor så langt fram. Vi anser at å ha en stor fylling, som nå er nær maks lengde, i elva over tid, øker risikoen for midlertidige og permanente skader på elvebunn mer enn tapping. Tapping, ved å åpne fyllingen lengre mot vest, for å få ned vannstanden vil føre til strømningsendring. Dette er heller ikke uproblematisk for vassdrag og naturverdier. Likevel anses dette å ha en lavere risiko for vassdrags- og naturverdier enn å heve fyllingen. Denne metoden kan gjennomføres raskt, innenfor en tidsperiode hvor værprognoser er kjent og har gode utsikter, og i en tid hvor vannstanden fremdeles er historisk lav, til tross for nedbør den 12. og 13. september. Vi har på forhånd ekkoloddet elveprofilen og målt elvas dybde hver femte meter i fyllingsetableringen. Det vil være mulig å sette tilbake elveprofilen i tråd med disse dataene. I tillegg har vi dronebilder og video av elva fra mars 2022, som ganske godt viser strømninger, grunner og dyp-ål og substrat. Denne før-tilstanden kan bli et nyttig sammenligningsgrunnlag, etter at arbeidene er ferdige.»

Tilleggsopplysninger

NVE var, sammen med Statsforvalteren i Innlandet og Innlandet fylkeskommune på befaring ved Tretten bru fredag 16. september. Under er lagt inn bilder tatt fra hhv. vest- og østsiden av elva, med vannstrømningen fra venstre mot høyre i det øverste bildet og motsatt i det nederste bildet.

Som bildene viser, er det oppstuvning av en del vann på oversiden av fyllingen og den sammenraste brua. Den gjenværende fyllingen på østsiden har også en effekt. Vannføringen ved Losna, rett oppstrøms i Lågen, er på omtrent 300 m³/s på tidspunktet da bildene er tatt. Middelvannføringen er beregnet til 250 m³/s. Bildene viser også at det er brukt fine masser i kjørebanen på fyllingen.

På befaringen var det også snakk om hvilke tiltak som ev. måtte gjøres for å få til en midlertidig bru på eksisterende brukar, men dette er ikke en del av den foreliggende søknaden.

NVEs vurdering

Nåværende hydrologiske prognoser for Lågen ved Losna strekker seg til 2. oktober, men vi vil presisere at de er svært usikre så langt frem i tid. De er særlig usikre når det kommer hendelser med styrtregn i deler av nedbørfeltet. Prognosen tilsier at vannføringene frem mot 2. oktober holder seg stabile rett i underkant av middelvannføringen, med synkende vannføring frem til 22. september. Etter dette vil vannføringen øke noe, og kunne gi utfordringer for anleggsarbeidene. På lenger sikt er det ikke mulig å gi noe sikkert estimat.

Arbeidene med å fjerne Tretten bru fra Lågen er komplisert og trekker ut i tid. Utfyllingen i Lågen er bygget forholdsvis lav, og overtoppes allerede ved en vannføring rundt middelvannføringen. Det foreligger ikke beregninger for effekten av overtopping på strømningsbildet, men NVE er enig med Innlandet fylkeskommune i at det er tryggere med en lavere fylling i elva, selv om dette gjør at arbeidet trekker noe ut i tid. Det foreligger ikke hydrauliske beregninger for om en avgraving av fyllingen i vest vil lette gjennomstrømningen vesentlig, men dersom hydrauliske beregninger viser at det er tilfelle, vil ikke NVE motsette seg dette. En kanal gjennom fyllingen vil gi endret strømningsbilde inn mot kanalen og nedstrøms, og vil kunne føre til erosjon i bunnsedimentet på denne siden av elva. NVE mener at elvebunnen i så fall må tilbakeføres så snart arbeidet med fjerning av brua er ferdig, slik fylkeskommunen skisserer i sin søknad.

I gjeldende tillatelse ble frist for gjennomføring satt til 20. september. Dette var i hovedsak av hensyn til at massetilførsel til vassdraget kan bidra til å forringe storørreten sin gytesesong med tilslamming av gytesubstrat. Det er brukt fine masser i kjørebanen på fyllingen, som er svært uheldig å tilføre vassdraget, og NVE vil henstille til fylkeskommunen å unngå dette i fremtiden. Gyteområdet på østsiden av Lågen rett nedstrøms Tretten bru har stor risiko for at bunnsubstratet der blir påvirket av de endrede strømningsforholdene, som en følge av fyllinger og den sammenraste brua. Den omsøkte perioden strekker seg nå inn i gytesesongen for storørret, og vil kunne påvirke denne negativt. Av hensyn til dette bør perioden det arbeides i vassdraget holdes på et minimum, og tillatelsen bør derfor fortsatt begrenses i tid.

Etter vår vurdering er dette en nødsituasjon og det er viktig å arbeide raskt med å få fjernet brua og fyllingen i vassdraget, så de ikke blir liggende som et hinder ved en flomhendelse. NVE mener at arbeidene i elva må ferdigstilles innen 15. oktober.

Konklusjon

NVE utvider tillatelsen til Innlandet fylkeskommune av 29.8.2022 til å gjelde til 15.10.2022. Fyllingen må være fjernet senest 15. oktober 2022. Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8 og på de samme vilkår som tidligere tillatelse, som er vedlagt.

Annet

I møter og på befaring har det vært nevnt behov for fylling i Lågen fra øst for kartlegging og etablering av fundament for interimsbru og utfylling fra vest for inspeksjon og påstøp av eksisterende brukar. Ved en vurdering av konsesjonsspørsmålet må fordelene ved tiltaket veie opp for ulempene. NVE vurderer i denne tillatelsen fjerning av den sammenraste brua som fordelen ved tiltaket. Fyllinger for etablering av midlertidig bru er en annen vurdering. Dersom fyllinger etablert for fjerning av brua skal brukes til andre formål, som fører til at de blir liggende lenger enn nødvendig, skal dette søkes om til NVE.

Dersom det skal søkes om tiltak i vassdrag knyttet til midlertidig bru, ber vi om at slik søknad sendes oss innen 1.10.2022.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Kopimottakerliste:

ØYER KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

STATSFORVALTEREN I INNLANDET - Alexandra Abrahamson

INNLANDET FYLKESKOMMUNE - Janicke Haug

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.